

Uvažavanje glasa mladih kako bi se unapredile politike zaštite životne sredine kroz zajedničke napore OCD okupljenih oko "Zelene stolice", Gradske uprave i Saveta za zaštitu životne sredine

UVOD

U cilju iniciranja kreiranja širokog spektra učešća civilnog sektora na lokalnom nivou, podneta je inicijativa za pokretanje Zelene stolice pri Skupštini Grada Novog Sada 29.11.2019. godine od strane Ekološkog udruženja „ZELENI SAD“, Pokreta gorana Novog Sada, Odreda izviđača „Ivo Lola Ribar“ Novi Sad, Udruženja građana „Zelena Dolina“ i Studentske organizacije Univerziteta u Novom Sadu. Nakon što je inicijativa usvojena, Skupština Grada je usvojila predlog članova radne grupe „Zelena stolica“ na predlog udruženja osnivača.

Nakon niza uspešnih projekata, Zelena stolica u saradnji sa Misijom OEBS-a u Srbiji, Gradskom upravom za zaštitu životne sredine i JKP „Gradsko Zelenilo“ Novi Sad, realizovala je projekat pod nazivom “Embracing youth voice to advance environmental protection policies through joint efforts among CSOs gathered around the “Green Chair”, the Novi Sad City Administration and Council for Environmental Protection” (“Uvažavanje glasa mladih kako bi se unapredile politike zaštite životne sredine kroz zajedničke napore OCD okupljenih oko „Zelene stolice“, Gradske uprave i Saveta za zaštitu životne sredine”). Na osnovu projekta, pred Vama su rezultati istraživanja posvećeni stavovima omladine odnosno srednjoškolaca u Gradu Novom Sadu o pitanjima zaštite životne sredine. Ova anketa predstavlja korak ka boljem razumevanju perspektiva i briga mladih generacija kada je u pitanju očuvanje okoline u kojoj žive. S obzirom na izazove koji se postavljaju pred životnu sredinu danas, naglašena je izuzetna važnost, od strane odbornika Saveta za zaštitu životne sredine Grada Novog Sada, da se glasovi mladih čuju, a koji će imati ključnu ulogu u oblikovanju budućnosti.

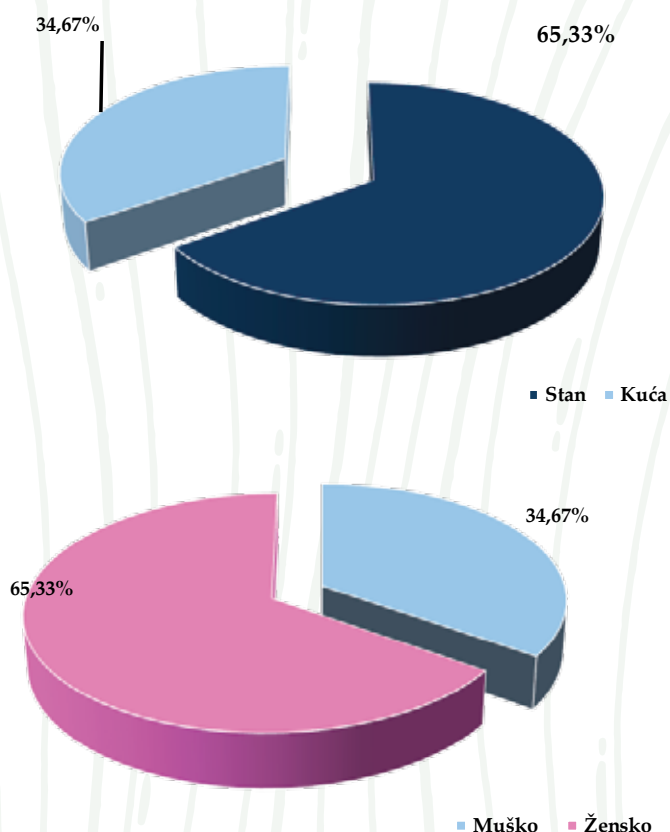
Kroz gore pomenuto istraživanje, Zelena stolica ističe važnost ekološke svesti među srednjoškolcima, identifikuje ključne teme i probleme koji ih posebno zabrinjavaju, te podstiče na dijalog o održivosti u njihovoj lokalnoj zajednici. Ova brošura pruža pregled rezultata ankete, nudeći uvid u raznolike nivoe ekološke svesti mladih ljudi.

Pozivamo Vas da zajedno razmotrimo načine unapređivanja ekološke odgovornosti i timestvaodrživije budućnosti za sve nas

Analiza ankete Saznanje i stavovi srednjoškolaca

Distribucija polova i vrste stambenih jedinica

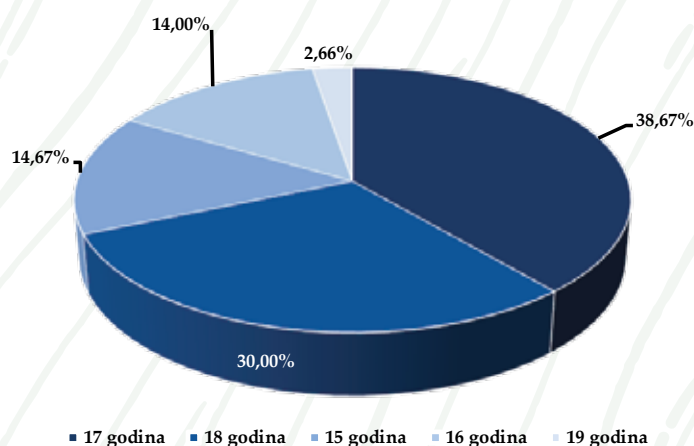
Grafički prikazi distribucije polova i vrste stambenih jedinica u kojima žive pružaju značajan uvid u demografski i stambeni profil ispitanika. U anketi je učestvovalo ukupno 151 srednjoškolaca. Prema rezultatima, većina ispitanika čine pripadnici ženskog pola, sa zastupljenošću od 65,33%, dok muški pol čini 34,67% ukupnog uzorka. Kada je reč o tipu stambenih jedinica, 34,67% ispitanika živi u kući, dok 65,33% žive u stanu. Ova analiza ukazuje da pol i stambeno okruženje mogu imati uticaj na njihovu percepciju i angažovanje u pitanjima zaštite životne sredine.

Uzrast ispitanika

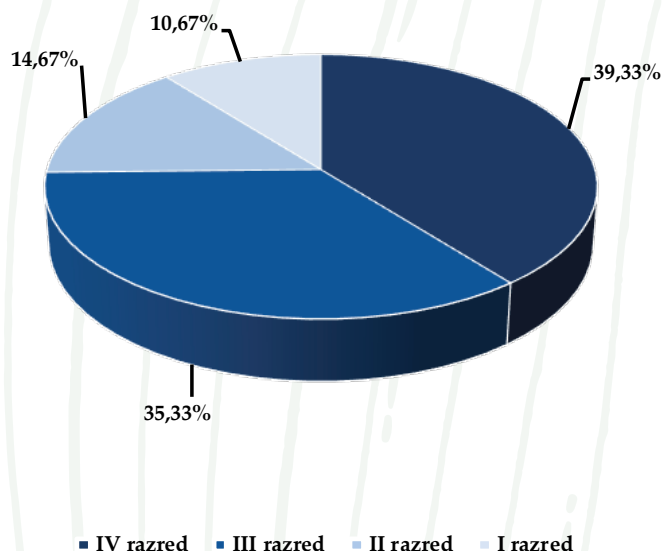
Raznolikost uzrasta ispitanika pruža dublji uvid u demografsku strukturu mladih srednjoškolaca koji su učestvovali u anketi. Najveći broj ispitanika, sa 38,67%, ima 17 godina, dok 30% čini grupu ispitanika starosti od 18 godina. Zatim, 14,67% čine srednjoškolci uzrasta od 15 godina, dok grupa ispitanika sa 16 godina čini 14%. Manji procenat, od 2,66%, čine ispitanici starosti

od 19 godina. Ova raznolikost u uzrastima naglašava potrebu za raznolikim pristupima uključivanja mladih u ekološke inicijative, s obzirom na različite faze njihovog razvoja i različite perspektive i odnos prema pitanjima zaštite životne sredine.

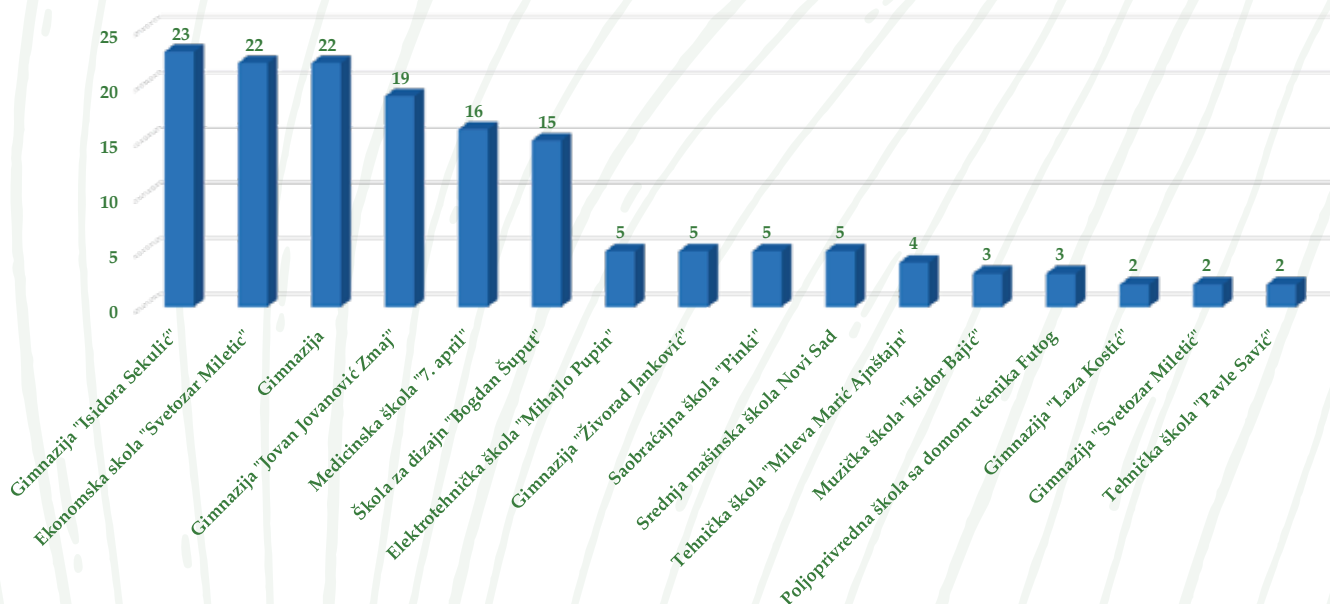
Podeljenost po razredima

Najveći udeo od 39,33% čini četvrti razred, dok treći razred zauzima drugo mesto s udelom od 35,33%. Drugi razred čini 14,67% uzorka, dok prvi razred predstavlja manji udeo od 10,67%. Ovi podaci odražavaju ne samo brojčanu raspodelu, već i dinamiku angažovanja mladih u različitim fazama srednjoškolskog obrazovanja. Razumevanje ove podeljenosti pomaže prilagođavanju pristupa i komunikacije prilikom sprovođenja inicijativa za zaštitu životne sredine, uzimajući u obzir specifičnosti svakog razreda.

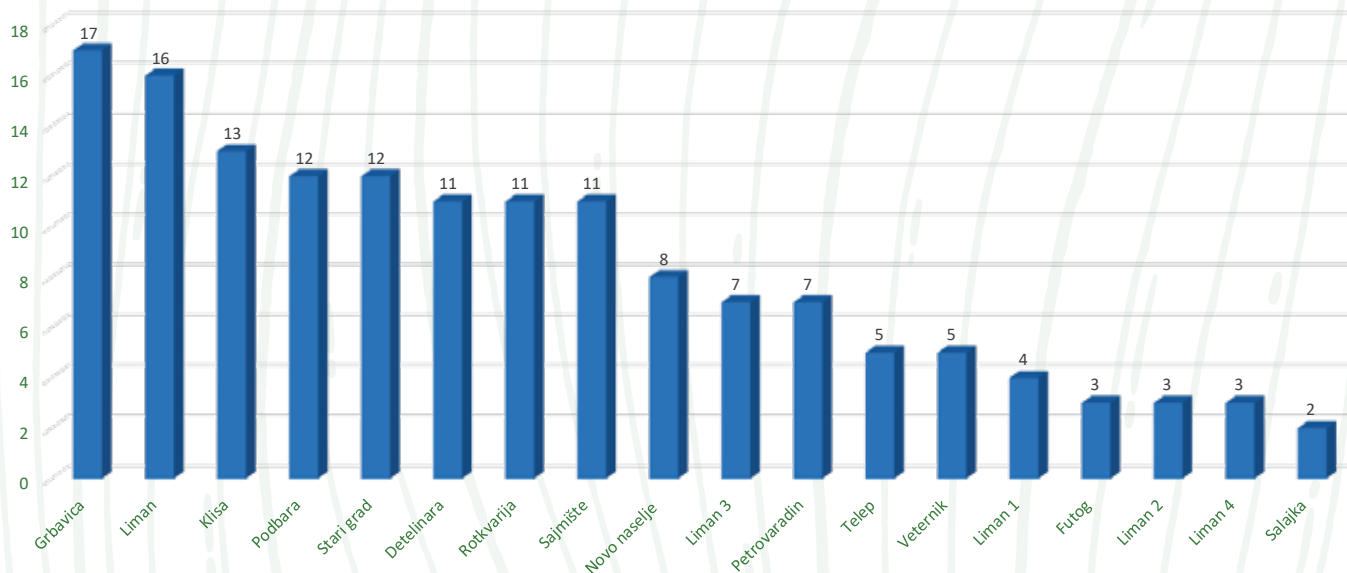
Distribucija ispitanika po srednjim školama na teritoriji Grada

Grafički prikaz distribucije ispitanika po srednjim školama u Novom Sadu otkriva značajne raznolikosti među školama učesnicama istraživanja. Prema rezultatima, najveći broj ispitanika pohađa Gimnaziju "Isidora Sekulić" i Ekonomsku školu "Svetozar Miletić", što čini značajan deo ukupnog uzorka. Važno je istaći da postoji i značajan broj ispitanika koji nisu precizirali tačan naziv svoje gimnazije. Ova kategorija ispitanika čini bitan segment ankete, ukazujući na potrebu dodatne pažnje pri analizi rezultata, posebno kada je reč o utvrđivanju zajedničkih stavova i zabrinutosti mladih iz različitih srednjih škola.

Distribucija ispitanika po gradskim naseljima

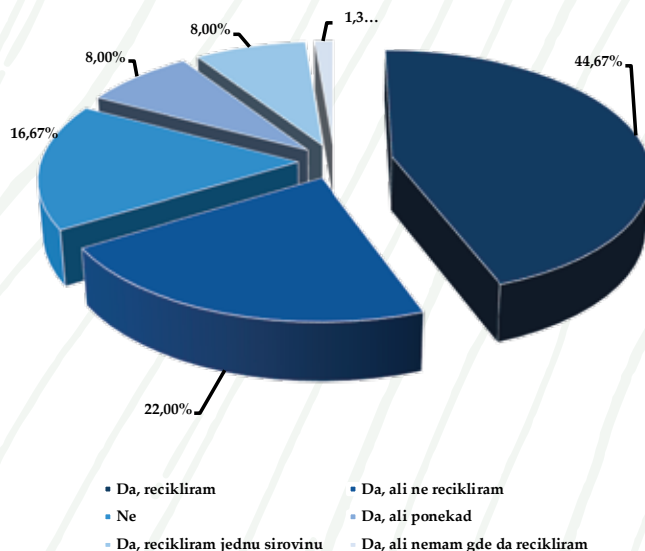
Grafički prikaz distribucije ispitanika po gradskim naseljima u Novom Sadu jasno ilustruje geografsku raznolikost učešća mladih u istraživanju. Prema rezultatima, najveći broj ispitanika dolazi iz naselja Grbavica, čime se ovo naselje ističe kao najzastupljenije u uzorku. Liman, Klisa, Podbara, Stari Grad i Detelinara takođe pokazuju značajnu zastupljenost, stvarajući raznoliku sliku angažovanja mladih iz različitih delova grada.

Ovaj grafički prikaz omogućava identifikaciju ključnih područja sa visokim interesovanjem za pitanja zaštite životne sredine, a istovremeno ukazuje na potrebu razmatranja specifičnosti svakog naselja. Analiza distribucije po gradskim naseljima omogućava ciljanije pristupe u budućim ekološkim inicijativama, prilagođavajući ih potrebama i karakteristikama svakog pojedinačnog naselja u Novom Sadu.

Upoznatost mladih sa terminom „reciklaža“

Rezultati ankete o poznavanju i praktikovanju reciklaže među ispitanicima pružaju uvid u nivo ekološke svesti i ponašanja mladih srednjoškolaca u Novom Sadu. Većina ispitanika, tačnije 66%, je upoznata sa terminom "reciklaža". Od tog broja, 22% ispitanika aktivno praktikuje reciklažu, što ukazuje na prisustvo određenog nivoa odgovornosti prema očuvanju životne sredine. S druge strane, 16,67% ispitanika nije upoznato sa ovim pojmom, što naglašava potrebu za dodatnim edukativnim naporima kako bi se povećala svest o važnosti reciklaže i njenom doprinosu održivom razvoju.

Najhitnija ekološka pitanja

Raznolikost odgovora ispitanika na pitanje o najhitnijim ekološkim pitanjima u Novom Sadu odražava kompleksnost izazova sa kojima se zajednica suočava. Između 162 ispitanika, 23 njih nije u mogućnosti identifikovati najhitnije ekološke probleme, što ukazuje na nedostatak svesti ili informacija o aktuelnim pitanjima u vezi sa životnom sredinom.

Šta mislite da su najhitnija ekološka pitanja u Novom Sadu?

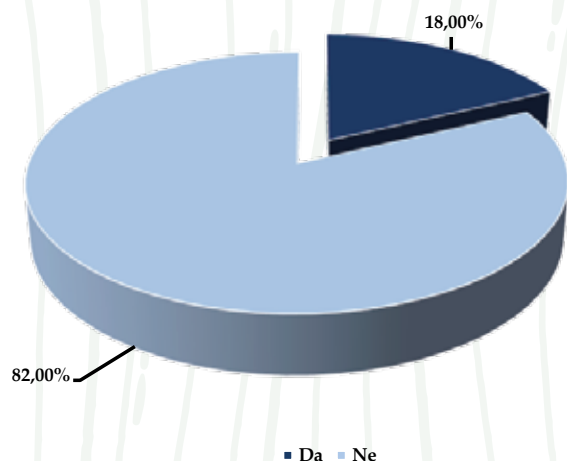
Ne znam	23
Zagađenje vazduha	23
Zagađenje otpadom	22
Zelene površine i priroda	13
Zagađenje (generalno)	11
Zagađenje Dunava i kanalizacijski otpad	10
Reciklaža	9
Zagađenje vazduha i Dunava	7
Saobraćaj	5
Nedostatak kontejnera	4
Zagađenje vazduha i otpad	4
Zagađenje Dunava	3
Zelene površine i otpad	3
Reciklaža i kvalitet vazduha	2
Zagađenje vazduha i zemljišta	2
Zagađenje vazduha i zelene površine	1
Zelene površine	1
Zelene površine i kanalizacijsko zagađenje	1

Među učenicima koji su izneli svoje stavove, zagađenje vazduha i zagađenje otpadom su najčešće pomenuti. Ova dva problema su prepoznata kao izazovi od strane jednakog broja ispitanika. Ostala značajna ekološka pitanja koja su identifikovana obuhvataju zagađenje Dunava, generalno zagađenje, prljave javne površine, manjak reciklaže i opterećen saobraćaj.

Svest mladih o zvaničnim Programima i Strategijama Grada Novog Sada koji se tiču polja zaštite životne sredine i zelenog razvoja

Visok procenat od 82% ispitanika koji nisu čuli za zvanične Programe i Strategije Grada Novog Sada u oblasti zaštite životne sredine naglašava potrebu za poboljšanjem informisanosti mladih o aktuelnim inicijativama i planovima za zeleni razvoj. Ovaj rezultat ukazuje na izazov u komunikaciji između lokalnih vlasti i mlade populacije u vezi sa konkretnim merama i ciljevima koje grad sprovodi kako bi unapredio ekološke standarde.

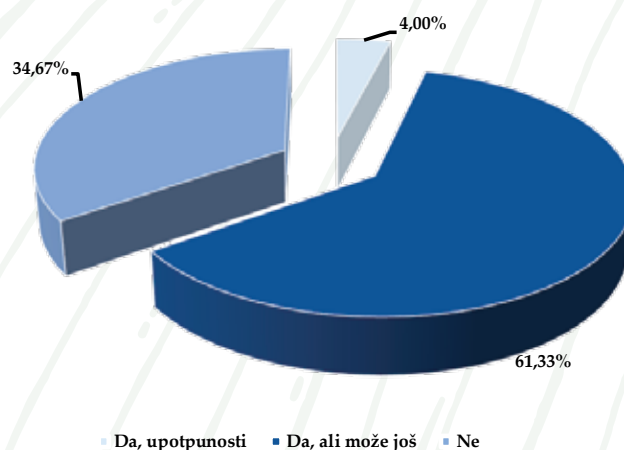
Da bi se postigao efikasniji angažman i podrška mladih u zaštiti životne sredine, važno je preduzeti dodatne korake u promociji i informisanju o zvaničnim programima i strategijama. Ova analiza sugerise da je neophodna veća transparentnost i proaktivna komunikacija između gradske uprave, Zelene stolice i građana, posebno mladih, kako bi se podstakla aktivna participacija u očuvanju životne sredine.

Napori Grada u polju zaštite životne sredine

Stavovi ispitanika u vezi sa aktivnostima Grada Novog Sada u oblasti zaštite životne sredine su pozitivni u pogledu dosadašnjih inicijativa, ali ukazuju i na prepoznavanje potrebe za dodatnim angažmanom. Prema rezultatima ankete, 61,33% ispitanika smatra da Grad čini dovoljno, ali da postoji prostor za dodatna poboljšanja.

Ovaj rezultat sugerise na podršku građana postojećim inicijativama, ali i na želju za intenziviranjem napora i proaktivnim merama u oblasti zaštite životne sredine. Otvorenost za dalje unapređenje ukazuje na važnost dijaloga između građana i lokalnih vlasti kako bi se zajednički radilo na ostvarivanju održivog i ekološki odgovornog razvoja grada.

Predlozi aktivnosti od strane mladih u domenu zaštite životne sredine za Grad Novi Sad

Predlozi ispitanika o aktivnostima koje bi Grad Novi Sad mogao da preduzme kako bi poboljšao životnu sredinu, odražavaju raznolike prioritete i potrebe. Od ukupnog broj ispitanika, 20% ukazuje na potrebu za povećanjem broja kontejnera za odlaganje otpada i reciklažu, što ukazuje na svest o važnosti pravilnog upravljanja otpadom i reciklaže u cilju smanjenja negativnog uticaja na životnu sredinu.

Sledeći predlog za koji se opredelilo 17,33% ispitanika ukazuje da je potrebno povećati zelene površine, što naglašava želju za stvaranjem zdravijeg i ekološki prijateljskog urbanog okruženja. Edukacija i podizanje svesti o ekološkim pitanjima takođe su prepoznati kao značajni, među 10% ispitanika.

Drugi predlozi obuhvataju subvencije za bicikle, pročišćavanje otpadnih voda, veće kazne za neekološko ponašanje, čišćenje Dunava i vazduha. Ova raznolikost predloga ukazuje na kompleksnost izazova sa kojima se grad suočava, a istovremeno pruža mogućnosti za holistički pristup za unapređenje kvaliteta životne sredine.

- Više kontejnera za razvrstavanje i odlaganje otpada, reciklaža
- Povećanje zelenih površina
- Ne znam
- Edukacija i podizanje svesti
- Radne dobrovoljne akcije
- Sve (postavljanje kanti, čišćenje i dr)
- Pročišćenje otpadnih voda
- Kazne
- Povećanje broja subvencija za bicikale/javno dostupnih bicikli
- Čišćenje Dunava
- Čišćenje vazduha

20,00%

17,33%

16,67%

10,00%

6,67%

6,00%

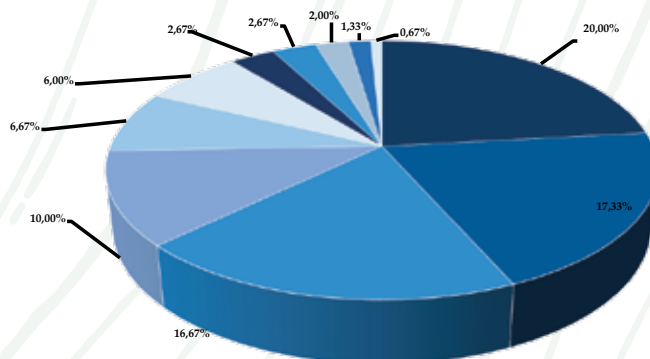
2,67%

2,67%

2,00%

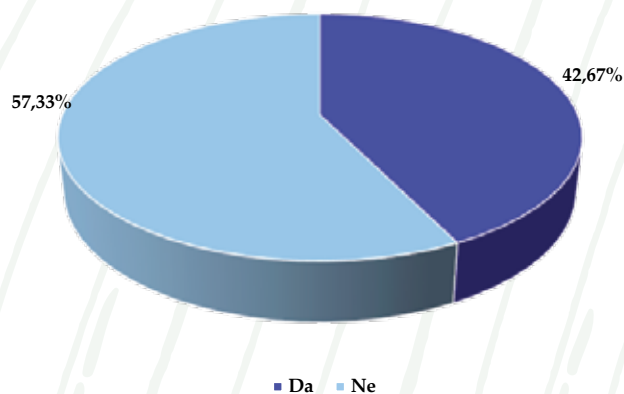
1,33%

0,67%

Stav mladih o kvalitetu vazduha

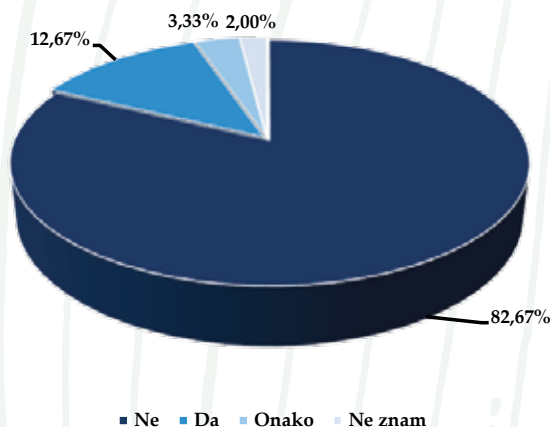
Rezultati ankete o kvalitetu vazduha u gradu ukazuju na podeljena mišljenja među ispitanicima. Manje od polovine ispitanika, tačnije 42,67%, izražava zadovoljstvo trenutnim stanjem kvaliteta vazduha. Nasuprot tome, većina ispitanika, odnosno ostatak uzorka, nije zadovoljna aktuelnim nivoom vazdušne čistoće. Ovaj rezultat ukazuje na važnost kontinuiranog praćenja i unapređenja kvaliteta vazduha u gradu. Takođe naglašava potrebu za proaktivnim merama koje će doprineti smanjenju zagađenja vazduha i stvaranju zdravijeg okruženja za sve građane. Svest o ovim stavovima može poslužiti kao podsticaj lokalnim vlastima da preduzmu konkretne korake u cilju poboljšanja kvaliteta vazduha u Novom Sadu.

Stav mladih o kvalitetu vode

Rezultati ankete o kvalitetu vode u gradu ukazuju na značajnu zabrinutost među ispitanicima. Velika većina, odnosno 82,67%, nije zadovoljna trenutnim stanjem kvaliteta vode, što naglašava potrebu za pažljivim praćenjem i preduzimanjem mera radi poboljšanja ovog ključnog resursa.

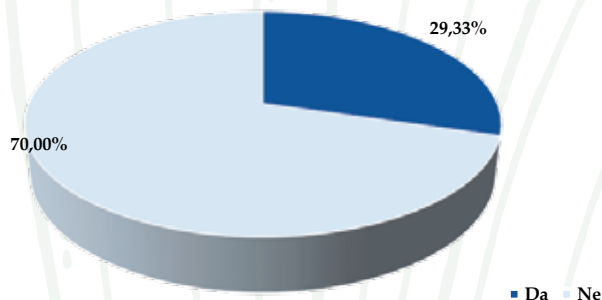
Samo 12,67% ispitanika izražava da je zadovoljno kvalitetom vode, dok ostatak, koji nije potpuno zadovoljan, takođe ukazuje na postojanje izazova u vezi sa ovim pitanjem. Ovi rezultati sugerišu na potrebu za intenziviranjem napora kako bi se obezbedila sigurnost i čistoća vode koja se koristi u gradu. Pitanje kvaliteta vode ima značajan uticaj na zdravlje građana, stoga je neophodno da lokalne vlasti i zajednica zajedno rade na rešavanju ovog pitanja radi očuvanja zdravog i održivog životnog okruženja.

Stav mladih o prostornom planiranju

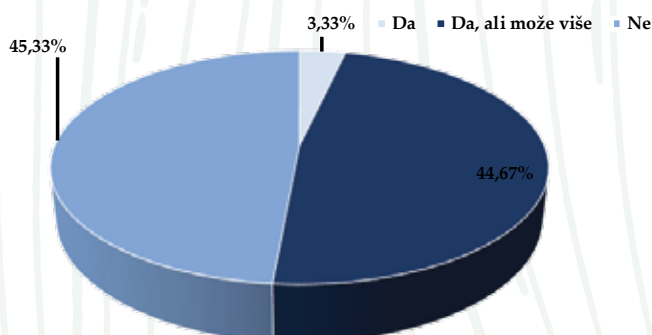
Rezultati ankete o prostornom planiranju odnosno nameni slobodnih površina u gradu pokazuju da manje od trećine ispitanika, odnosno 29,33%, izražava zadovoljstvo aktuelnim stanjem. Suprotno tome, većina ispitanika nije zadovoljna načinom na koji se zemljišni prostor koristi u gradu.

Ovaj rezultat ukazuje na postojanje zabrinutosti u vezi s planiranjem i upravljanjem urbanih prostora. Pitanja koja se tiču korišćenja zemljišta direktno utiču na kvalitet života građana, stvaranje zelenih prostora, pristupu rekreaciji i opštoj estetici grada. Razumevanje ovih stavova može poslužiti kao osnova za unapređenje urbanog planiranja i prilagođavanje gradskih prostora potrebama i željama zajednice.

Stav mladih o aktivnostima Grada u polju reciklaže

Rezultati ankete o percepciji napora Grada u oblasti reciklaže pokazuju da manje od polovine ispitanika, tačnije 44,67%, smatra da Grad čini određene napore u tom polju, ali da bi mogao učiniti više. Nasuprot tome, većina ispitanika nije zadovoljna dosadašnjim naporima u oblasti reciklaže.

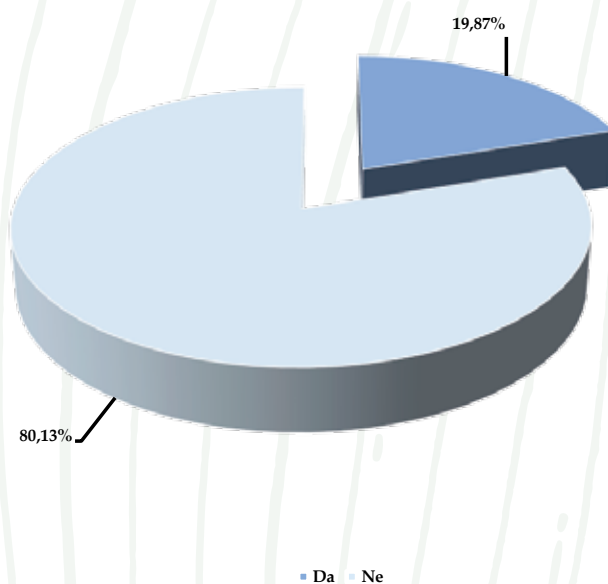

Ovaj rezultat sugerise na postojanje potrebe za intenziviranjem inicijativa i mera koje grad preduzima kako bi promovisao i olakšao proces reciklaže. Osvestiti mlade građane o značaju recikliranja i obezbediti efikasnu infrastrukturu za reciklažu mogu biti ključni koraci ka poboljšanju održivosti i smanjenju ekološkog uticaja na životnu sredinu.

Stav mladih o količini zelenih površina u Gradu

Ispitanici su izrazili značajnu zabrinutost u vezi sa procentom zelenih površina u gradu. Čak 80,13% ispitanika smatra da trenutno ne postoji dovoljno zelenih površina u gradu. Visoka stopa nezadovoljstva ukazuje na potrebu za povećanjem zelenih prostora u urbanom okruženju kako bi se stvorila prijatnija, zdravija i ekološki održiva sredina. Razumevanje ovih stavova može da posluži kao podsticaj lokalnim vlastima da razmotre politike i projekte koji bi doprineli povećanju zelenih površina i pružili građanima više prilika za rekreaciju, opuštanje i kontakt sa prirodom u urbanom okruženju.

Dodatni odgovori na pitanje o tome koji deo grada bi trebalo dodatno ozeleniti odražavaju posebnu želju za poboljšanjem zelenih površina u različitim delovima Novog Sada. Većina ispitanika navodi opšte odgovore poput "svi", ukazujući na potrebu za ravnomernim ozelenjavanjem svih delova grada. Specifične lokacije koje su pomenute u odgovorima obuhvataju "centar", "Podbaru", "Grbavicu" i "Detelinaru". Ovi odgovori sugerisu da mladi jasno identifikuju područja gde bi dodatna ozelenjavanja imala poseban značaj, bilo zbog gustine stanovništva, prisustva infrastrukture ili potrebe za stvaranjem prijatnih zelenih oaza.

Preporuke mladih nakon anketiranja

Nakon sprovedene ankete, dobili smo izuzetno pozitivnu povratnu reakciju od srednjoškolaca u Novom Sadu u vezi sa pokretanjem teme o zaštiti životne sredine. Rezultati istraživanja su pokazali da mladi ljudi nisu samo pasivni posmatrači ekoloških izazova, već su snažno zainteresovani za aktivno učešće u kreiranju održivije budućnosti za svoj grad. Njihova otvorenost i entuzijizam ukazuju na potrebu jačeg uključivanja mladih u procese odlučivanja o pitanjima koja se tiču zaštite životne sredine.

Osim što su izrazili svoje mišljenje putem ankete, mladi su takođe aktivno sudelovali kroz predlaganje konkretnih aktivnosti kako bi se njihovi glasovi čuli u gradskim institucijama. Njihove preporuke predstavljaju dragocen doprinos, odražavajući specifične potrebe i očekivanja mladih generacija u Novom Sadu. Ova angažovanost mladih ljudi pruža jedinstvenu priliku za uspostavljanje konstruktivnog dijaloga između lokalnih vlasti i mlade populacije, čime se stvara održiva platforma za zajedničko oblikovanje ekoloških politika i mera koje će odražavati autentične potrebe i vrednosti mladih građana.

Kao najzanimljivije, izdvajamo sledeće preporuke:

Šta mislite da su najhitnija ekološka pitanja u Novom Sadu?

„Mislim da je problem globalan, sve što imam da kažem ce se odnositi i na svako drugo mesto na Zemlji. Ne mislim da pojedinac može promeniti išta. Proizvode se proizvodi koji štete okolini i otpadni materijal koji nije biorazgradiv se baca gde se stigne.“

Koje aktivnosti Grad Novi Sad, po tvom mišljenju, može da uradi kako bi se poboljšala životna sredina?

„Više solarnih panela na objektima gde je to isplativo, poboljšati gradski prevoz kako bi se smanjio broj automobila, organizovati centre, kontejnere ili bilo kakvu drugu infrastrukturu za reciklažu koja bi zapravo funkcionisala. Mogli bismo se svi udružiti da napravimo neke ekološke autobuse, kante za reciklažu, da se daje neka nagrada ako recikliramo itd.“

Koji deo Grada je po tvom mišljenju potrebno dodatno ozeleniti?

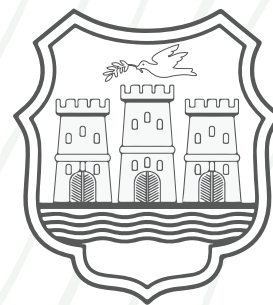
„Ima nekih starih raspalih zgrada. Na primer kod železnickog mosta ima jedna. Komšiluci, dvorišta, sve je u betonu, a nema potrebe za tim. Neki parkovi su nedovoljno zeleni, na primer na Novom naselju ima jedan samo od betona. Nedovoljno drveća na ulicama itd. Konkretno sadnja drvoreda na svim bulevarima“

Grad Novi Sad

Gradska uprava za zaštitu životne sredine

Aktivnosti, dokumenta i planovi Gradske uprave za zaštitu životne sredine

Aktuelni planovi i dokumenta

Gradska uprava za zaštitu životne sredine u okviru svoje oblasti delovanja, donela je više strateških dokumenata, od kojih je značajano napomenuti sledeće:

1. Program zaštite životne sredine Grada Novog Sada za period 2015–2024. godine – Program je izrađen za period od 10 godina i obuhvata analizu stanja životne sredine na teritoriji Grada Novog Sada, sa prikazom najznačajnijih problema, opštih i specifičnih ciljeva Grada u oblasti zaštite životne sredine, a akcioni plan je izrađen za period od 5 godina za dostizanje prioriternih ciljeva.

2. Plan kvaliteta vazduha u aglomeraciji „Novi Sad“ za period 2022–2026. godine – Osnovni strateški dokument kojim se definiše upravljanje kvalitetom vazduha na lokalnom nivou, za određeni vremenski period. Analizom trenutne situacije u Gradu, a sa osnovnim ciljem da se zaštiti i unapredi zdravlje građana, definisane su dugoročne mere i aktivnosti, kao i Akcioni plan.

Najznačajniji ciljevi jesu:

- smanjenje zagađenja poreklom iz saobraćaja i individualnih ložišta,
- toplifikacija i gasifikacija delova Grada i korišćenje obnovljivih izvora energije uz primenu mera energetske efikasnosti,
- donošenje Programa i Plana energetske efikasnosti kao dokumenata koji će omogućiti adekvatno kreiranje politike u oblasti energetske efikasnosti itd.

3. Program korišćenja sredstava budžetskog fonda za zaštitu životne sredine Grada Novog Sada – Aktivnosti koje podležu pod program budžetskog fonda se koriste za finansiranje zaštite i unapređenja životne sredine, a to su:

- nabavka i postavljanje podzemnih kontejnera za primarnu separaciju otpada,
- postavljanje Reciklomata,
- postavljanje punjača za električne automobile,
- podrška građanima za nabavku kotlova na ekološki prihvatljiviji energent itd.

4. Regionalni centar za upravljanje otpadom – Planirano je da centar počne sa radom do kraja 2026. godine na mestu sadašnje nesantitarne deponije. Osim za Novi Sad, biće raspoloživ i za okolne opštine: Bačku Palanku, Bački Petrovac, Beočin, Žabalj, Srbobran, Temerin i Vrbas. Otpad koji dođe u Regionalni centar biće podvrgnut tretmanu u zatvorenom prostoru, a samo do 10% otpada će biti odloženo na sanitarnu deponiju.

Povećana urbanizacija, industrijalizacija, nagle klimatske promene, ekstremni vremenski uslovi i sl. Sa sobom nose različite izazove u očuvanju i unapređenju zelenih površina u Gradu. U želji da Novi Sad bude „Zeleni Grad“, da više ne bude golih betonskih površina, već da drveće i različito zelenilo krase ulice i kvartove i doprinese kvalitetu životne sredine, Novi Sad je izradio „Strategiju razvoja Sistema zelenih prostora Grada Novog Sada u periodu 2015–2030. godine“.

Planovi predviđeni od strane JKP "Gradsko Zelenilo" Novi Sad

Strategija razvoja zelenih površina i prirode u Novom Sadu

Jedno od najznačajnijih ekoloških pitanja u Novom Sadu po mišljenju mladih Novosađana jesu zelene površine i priroda. Zelene površine kao deo prirode, osim što estetski utiču na lepši ambijent grada, one imaju suštinski značajnu ulogu u očuvanju i unapređenju životne sredine.

Primena ove strategije treba da obezbedi zaštitu zelenih površina od nekontrolisane gradnje objekata, kao i adekvatno planiranje javnih i ostalih urbanih površina, projektovanje i izgradnju svih prostora u čijim je regulacijama sadržano zelenilo. Istovremeno treba da bude uključena i u sistem razvoja Grada. Strategija obuhvata sve urbane zelene prostore, bez obzira na njihovu kategoriju i vlasništvo i predstavlja viziju i plan za unapređenje zelenih prostora u Novom Sadu. Da bi bila efikasna, Strategija treba da bude uključena u sve pravne akte, dokumenta, uredbes i gradske odluke koje se bave planiranjem, projektovanjem, podizanjem i održavanjem zelenih prostora, kao i svih javnih površina koje kao sadržaj imaju zelenilo.

U modernom dobu, urbanizacija doprinosi ekonomskom razvoju i predstavlja ključni aspekt globalnog razvoja, donoseći sa sobom brz rast gradskih područja. Međutim, ovaj proces često nosi sa sobom izazove vezane za očuvanje zelenila. Proširenje gradskih područja neizbežno dovodi do smanjenja poljoprivrednih i ruralnih prostora, čime se smanjuje ukupna količina dostupnog zelenila. Ovim procesom, kroz istoriju neplanske izgradnje Novog Sada, dobili smo pojedine delove grada u kojima prevladava „beton“ u odnosu na zelenilo.

Prema većinskom mišljenju mladih, u Novom Sadu, neophodno je proširiti zeleni fond u svim delovima grada, sa posebnim akcentom na Centar grada, Podbaru i Detelinaru.

Osnov za povećanje fonda zelenila u gradu je „Generalni urbanistički plan Grada Novog Sada do 2030. godine“. Osnovni koncept uređenja zelenih površina na teritoriji grada definisan ovim Planom zasniva se na konstantnom povećanju zelenog fonda tako da se do kraja planskog horizonta izvrši povećanje površine urbanog zelenila za 10 % u odnosu na procenat postojećeg zelenila koje se ovim dokumentom zadržava, a koje je definisano katastrom.

Predlozi za povećanja zelenih površina u gradu

Podizanje novih parkovskih površina, planiranih GUP-om

- Park kod Spensa,
- Zelena površina kod stare ranžirne stanice,
- Botanička bašta,
- Parkovska površina na bul. Patrijarha Pavla,
- Sentandrejski park,
- Parkovska površina na Podbari

Podizanje linijskog zelenila Uvođenje novih drvoreda duž:

- magistralnih puteva,
- bulevara,
- ulica.

Podizanje zaštitnog zelenila

- Zaštitni pojasevi u novoizgrađenim industrijskim zonama

Krovno i vertikalno zelenilo

- ozelenjavanje ravnih krovova postojećih objekata,
- uvođenje krovnih vrtova i zelenih zidova u novoplanirane objekte.

Zaključci i preporuke istraživanja o osnaživanju glasa mladih o politikama i potrebama zaštite životne sredine

Članovima Saveta za zaštitu životne sredine predstavljeni su rezultati „Prihvatanje značaja glasa mladih o politikama i potrebama zaštite životne sredine uz zajedničke snagama „Zelene stolice“, Gradske uprave za zaštitu životne sredine i Saveta za zaštitu životne sredine“ na posebnoj, tematskoj sednici Saveta koja je održana 27. novembra 2023. godine. Na sednici su učestvovali predstavnici OCD Zeleni Sad koji su realizovali projekat, zajedno sa predstavnicima Gradske uprave za životnu sredinu i JKP Gradsko. Prikaz rezultata ispitivanja srednjoškolaca u Novom Sadu, a zatim predstavljanje aktivnosti i planova dve gradske institucije omogućilo je odbornicima Skupštine Grada Novog Sada da razgovaraju o zajedničkim koracima kako bi se podigla ekološka svest mladih i njihovo angažovanje u ekološkim akcijama unapredilo..

Naglašena je neophodnost aktivnog uključivanja mladih u ekološke akcije kao značajnog aktera u društvu koji će doprineti zdravijoj i bezbednijoj životnoj sredini. Preporučeno je angažovanje mladih kroz različite inicijative poput pošumljavanja, akcija u urbanim sredinama i aktivnog učešća školskih parlamentima u ekološkim akcijama koje sprovodi Grad Novi Sad, Zelena Stolica i organizacije civilnog društva. Ova participacija ne samo da doprinosi očuvanju prirodne ravnoteže, već podstiče odgovorno ponašanje i razvoj ekološke svesti među mladima.

Kao dodatna preporuka, ističe se važnost promovisanja alternativnih vidova prevoza kao što je bicikl, kako bi mladi bolje razumeli održive životne stilove, smanjujući karbonski otisak kojeg proizvode motorna vozila.

Članovi Saveta su se složili da postoji potreba efikasnijeg širenja i prenosa ekoloških informacija među mladima. Ova inicijativa podrazumeva efikasan prenos informacija o postojećim ekološkim planskim dokumentima, strategijama i aktivnostima Grada Novog Sada, što predstavlja i imperativ očuvanja životne sredine. Važno je takođe i uzeti u obzir ove predloge kako bi se formulisale celovite strategije za održiv i ekološki odgovoran razvoj grada.

Ne zaboravimo, mladi jesu punopravni i aktivni članovi našeg društva, čije mišljenje treba da se uključi u procese donošenja odluka.

Izdavač
Zelena stolica

Kontakt
www.zelenastolica.com
office@zelenastolica.com

Autori
Miloš Stojanović
Nevena Brdarić
Milan Babić

Grafički dizajn
Stefan Savanović

Stavovi izrečeni u publikaciji
pripadaju isključivo autoru i
njegovim saradnicima i ne
predstavljaju nužno zvaničan
stav Misije OEBS-a u Srbiji

Svi pojmovi koji su u brošuri
upotrebljeni u muškom
gramatičkom rodu
obuhvataju muški i ženski rod
lica na koja se odnose.

**Projekat je finansirala Misija OEBS-a u
Srbiji i podržala Gradska uprava za zaštitu
životne sredine Grada Novog Sada**

